

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. An Episcopus extra suam Diöcesim possit uti hac facultate Concilij? Ex
part. 7. tract. 2. resolut. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Religioso auctendi Episcopum, in casu in quo ipse, nequit illum absolueret. Quoniam per epischeiam non est censendum voluntatem summi Pontificis, & Religiosis esse, vt Episcopus in eo euentu non absoluat, & cogatur Religiosus vagari, & accedere ad Sedem Apostolicam, gratia abolitionis impetrandae. Ita Molina tom. 4. disp. 61. num. 5.

3. Limitanda tamen veniunt supradicta, si facultas absolueri, aut dispensandi, quae non est in immediato Religiosis Praelato, esset in Provinciali, aut alio Superiore Religiosis tunc enim Episcopus absolueret non posset, de consensu Superioris immediati, nisi accederet etiam consensus illius Provincialis, aut Superioris: sed remittendus esset Religiosus ad illum, vt per seipsum absoluat, aut alteri ius vices committat. Quia cum in hoc casu pariter remedium intra Religionem, non est visum esse consentite, vt extra illam remedium quaeratur.

4. Vnde ex his omnibus sequitur, quod si praelatus Religiosis abolitione aut dispensatione indigeat, poterit Episcopo se subiciere, sicut poterit suos subditos; vt recte obseruat Trullench. vbi supra, & Henriquez lib. 7. de Indul. cap. 26. n. 2. & alij.

RESOL. VIII.

An Archiepiscopus, dum actu visitat, habeat potestatem concessam in hoc Decreto?
Et an extra tempus visitationis possit vti dicta facultate dispensandi, & absolueri circa suos Episcopos suffraganeos?
Et an extra tempus visitationis possit Archiepiscopus vti hac facultate cum subditis suffraganeorum si malitiose suffraganeus differat abolitionem, vel si subditus appellauit ad Metropolitanum? Ex p. 7. tr. 2. Ref. 7.

1. Respondeo affirmatiue: dico igitur Archiepiscopus dum actu visitat Diocesim suffraganeorum, habere facultatem dispensandi, & absolueri eorum subditos vigore huius Decreti Concilij. Et ita tenet Caspensis in curs. Theol. tom. 2. tract. 3. disp. 3. sect. 17. n. 119. Suarez tom. 4. disp. 3. sect. 2. n. 8. Sanchez in Summa, tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 6. & lib. 4. cap. 3. n. 13. & 14. Auila de Cens. parte 2. cap. 7. disp. 10. dub. 6. conclus. 1. Clauis Regia lib. 6. cap. 11. num. 73. Quibus adde nouissime Trullench. in Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 4. n. 4. Marchinum. de Sacram. Ordin. tract. 1. part. 9. disp. 1. n. 8. Valerius in differ. vtriusque fori. ver. Invisitatione 4. n. 1. Et ratio est, quia scilicet quo tempore Metropolitanus visitat Diocesim, censetur illa Diocesim tanquam suam quia dispensatio super irregularitate aliquando ita est, necessaria, si non ad recipiendam, saltem ad administranda Sacramenta, & ad celebrandum, sicut absolutio à censuris, ac proinde videtur comprehensa in capite vlt. de censibus in 6. dum conceditur Archiepiscopo visitantibus potestas audiendi subditorum suffraganeorum confessiones, & eos absolueri.

2. Nota etiam non solum tempore visitationis, sed etiam extra posse Archiepiscopus vti dicta facultate dispensandi, & absolueri circa suos Episcopos suffraganeos, sicut potest circa subditos suae propriae diocesis. Ita Sayrus vbi supra, Floronus de cas. & sequitur Bossius de lubileo sect. 1. cap. 10. n. 227. cui adde Sanctarellum tract. de Herefi, cap. 5. dub. 1. n. 4. Vnde non est audiendus P. Suarez tom. 2. de Tom. 111.

Rel. lib. 6. c. 15. n. 3. qui dubitat de dicta facultate Metropolitanus circa ipsos suffraganeos, vnde putat attendendam esse consuetudinem.

3. Nota etiam cum Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 7. quod extra tempus visitationis Archiepiscopi possunt vti hac facultate cum subditis suffraganeorum, si malitiose suffraganeus differat abolitionem, vel si subditus appellauit ad Metropolitanum.

RESOL. IX.

An Episcopus extra suam Diocesim possit vti hac facultate Concilij? Ex p. 7. tr. 2. Ref. 8.

§. 1. Negatiue respondet Casus Palao tom. 1. tract. 4. punct. 3. §. 1. n. 13. vbi sic ait: Mihi verò placet, referenda illa verba, in diocesi sua, ad Episcopos absolueris, & ex illis limitanda esse, ita vt Episcopus extra propriam Diocesim existens non possit vti hac facultate sibi concessa, sed necessarium debere existere in sua Diocesi, vt illa vti possit. Sic docent Henriquez lib. 14. de Irregularit. cap. 20. n. 5. Manuel 2. tom. summ. c. 69. n. 1. sine. Barbosa alleg. 39. n. 7. fin. Moueoz, quia, vt dixi, illa verba, in Diocesi sua, non possunt ad subditos commode referri. Et ratio congruentiae efficacius in Praelatis, quam in subditis procedit; magis enim pax, & concordia inter Praelatos offendi potest, ex eo quod vtatur extra propriam Diocesim existens potestate absolueri sibi concessa, quam ex eo quod existens in propria Diocesi subditum alibi existentem absoluat. Neque hoc est derogare iuri communi, & exercitio voluntariae iurisdictionis, quod vbi libet potest exerceri; sicut non est derogatio iuris communis, & facultatis absolueri, quod absolutio solum pro foro conscientiae proficit. Quia cum, Episcopus in his referuatis nullam haberet potestatem, potuit Pontifex in concessione illius conditiones apponere absque iuris communis derogatione; quibus seruatis facultatem concedit, & illis omiſſis negat: vna autem ex conditionibus est, vt absolutio detur ab Episcopo existente in sua Diocesi: sicut est, vt solum pro foro interno, & conscientiae proficit. Quod si vrgeas, quare in facultate dispensandi haec conditiones expostulatae non sunt, bene tamen in facultate absolueri, cum vtraque facultas extraiudicialiter exerceri possit secundum nostram sententiam? Respondeo praecipuam rationem esse voluntatem sic concedentis, finis vero huius voluntatis potuit esse, vt remedium, quod erat sufficiens delinquentibus occultis daretur, ipsique timerent delicta patrare, & publicare; videntes non posse eorum abolitionem ab Episcopis impetrare, nisi delicta occulta sint, & in foro interno, & existentibus Episcopis in Diocesi. Haec sententia est probabilis.

2. Sed contrariam non minus probabilem esse puto: Dico igitur posse Episcopum extra suam Diocesim existentem hac facultate vti. Quod docent Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. n. 3. sine, & tom. 5. disp. 41. sect. 2. n. 11. sine. Petrus de Ledesma 2. tomo Summae, tract. 1. c. 6. post. 20. concl. diffie. 1. Idque mihi persuadere primo. Quod per verba tam ambigua, & commode sanum sensum patientia, non est credendum Tridentinum voluisse ita arctare facultatem Episcopi, ac omnia corrigere, quae iurisdictionem voluntariam extra propriam Diocesim exerceri posse docent. Deinde, quia quando extra Diocesim fieri noluit, non verbis ita ambiguis, sed clarissimis explicuit, vt sess. 6. c. 5. de Refor. Nulli Episcopo liceat Pontificalia in alterius Diocesi exercere. Et sess. 23. c. 1. C c de

Sup. hoc supra in tr. 2. Refolur. 30. signanter in §. Nihilominus. & in tom. 2. tr. 6. Ref. 9. §. 1. tr. an. eque dium, à vers. Secundo extra.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Hinc, & in Ref. 1. post seq. & in Ref. 12. signanter in fine §. Sed & melius, & magis late in tom. 9. tr. 7. Ref. 15. à §. 2. vsque in finem dictae Ref. & in Ref. 1. 6. per totam.

ANNAE
OMNIA
O. III. IV. V
E. III

de Reformat. volens, vt antiquior Episcopus in propria Diocesi existens ex suffraganeis approbet causas absentia Archiepiscopi, dixit: *Episcopo antiquiori residendi*, Vbi ea parti cala, *residendi* clarè demonstrat opus esse, vt intra propriam Diocesim existat. Non enim aliàs dicitur residens. Et ita hæc omnia docet Sanchez in *Summa*, tom. 1. lib. 2. cap. 5. §. 1. num. 16. Vide etiam Mazuchellum, *tract. de cas. referu. disput. 1. quasi. 3. diffic. 10. num. 29.*

RESOL. X.

An Episcopus possit vii hac facultate Tridentini cum suis subditis existentibus extra diocesim?

Et an possit Episcopus siue existens in propria Diocesi, siue extra illam dispensare super irregularitate subditorum, siue extra Diocesim, siue intra existentium?

Et an sit necessaria Sacramentalis confessio ad gaudendum tali facultate? Ex part. 7. tract. 2. Ref. 9.

Sup. hoc in Ref. seq. significanter et cutim ad lin. 10. §. 2. & in Ref. 1. post seq. in fine §. sed. & in tom. 1. tr. 5. Ref. 16. §. vit. & in tom. 5. tr. 8. Ref. 15. §. vit. post mediū, & in alia Ref. eius vit. nor.

§. 1. **N**egatiuè respondet Castrus Paulus tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. n. 12. vbi ita asserit. Ceterum nōhi probabilius est illa verba, in Diocesi sua, limitatoria esse facultatis absolueudi, quod mihi persuadeo, quia illa verba ibidem apposta in foro conscientia limitatoria sunt, quia ex vi illorum non prodest absolutio pro foro externo. Ergo etiam sunt limitatoria in Diocesi sua. Adde, nulla clausula in decretis superflue debet, imò neque vlla syllaba, vt rectè expendit Thomas Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 46. n. 6. Sed superfluerent illa verba, si potestas absolueudi, non limitaretur, vel ad subditos existentes in propria Diocesi Episcopi, vel ad Episcopum existentem in sua Diocesi. Ergo ad vnum è duobus limitanda est. Minorem probō. Nam concessa Episcopo facultate absolueudi à censuris, potest absolue quicumque subditum, quomocumque sit subditus, vel ratione domiciliij, vel ratione habitationis, ita vt si sit subditus ratione domiciliij, possit absolue illum vbi libet existentem, quia non amittit subiectionem, si sit subditus ratione habitationis, dum actu habitat, quia tunc est subditus. Ergo illa verba, in Diocesi sua, nihil operantur. Ergo superflua sunt. Hoc autem non est dicendum. Ergo dicendum est limitationem facultatis absolueudi ad vnum è duobus, vel ad subditos existentes in sua Diocesi, vel ad seipsum in sua Diocesi existentem referendam esse.

2. Verum sententiam affirmatiuam docet Sanchez in *Summa* tom. 1. lib. 2. cap. 11. n. 17. putat enim Episcopum posse vii hac facultate concessa à Concilio, et si subditi extra Diocesim existant. Igitur Concilij verba, in Diocesi sua, explicanda sunt, erga subditos suæ Diocesis. Probatur hæc opinio, quia si Tridentini contextum attentè inspiciamus, potius ea particula, *in Diocesi sua*, videtur ad Episcopi personam referri, vt exigatur ipsum esse intra Diocesim, quam personas subditas. Sic enim ait contextus: Liceat Episcopis, &c. quoscumque sibi subditos, in Diocesi sua absolue. Vbi aduerto post particulam, *subditos*, esse virgulam diuidentem eam à particula, *in Diocesi sua*: quasi hæc illi non coniungatur. Item quia ait, *in Diocesi sua*: at Diocesis potius dicitur Episcopi propria, quam subditorum. Deinde quia ratio congruentia, quam adducit Suarez potius suadet Diocesim referri ad Episcopum, quam ad subditos. Quia ad maiorem pacem, melioremque ordinem, potius spectat, ne Episcopus extra suam Diocesim existens, &c. Si ergo dicimus non referri ad Episcopum, ne verbis tam ambiguis eius potestas limiteur, & corrigantur iura voluntariam iurisdictionem extra

Diocesim exerceri concedentia; Similiter dicendum est, non referri ad subditos: ne potestas Episcopi in suos subditos coarctetur, & corrigantur iura, quæ ad exercendam iurisdictionem voluntariam in subditos, non attendunt locum, in quo ipse Episcopus, vel subditi sunt, sed iurisdictionem in personas. Quare legitimum sensum eorum verborum esse existimo: *Quoscumque sibi subditos in Diocesi sua*. Vt nullatenus iurisdictionem Episcopi limiteur: sed tantum velint, vt Episcopus possit absolue quoscumque sibi subditos, & quomocumque sibi subdantur: nempe, vel quia sunt ordinarij subditi, vt pote qui ibi domiciliū habent: vel quia subdantur quoad solum penitentia forum: eò quod in sua Diocesi inueniuntur tanquam aduena, & peregrini.

3. Hinc deducitur, ait Sanchez, posse Episcopum prædicta facultate vii, et si tam ipse, quam subditi sint extra Diocesim, quod etiam notauit Doctus P. Thefaurus in *Praxi de Penit. part. 1. c. 23. §. 6.* Et idè ego vitamque sententiam tam Palao, quam Sanchez §. 6. & pro probabilem & tutam in praxi esse existimo; sed circa præsentem quæstionem vide Fagundez in *Præcep. Decal. pr. 2. lib. 3. c. 8. n. 34.* cui adde Bossium de *Subileo. sect. 1. cas. 10. §. 6. n. 167. & seq. qui n. 166.* optimè notat non esse dubium posse Episcopum siue existentem in propria Diocesi, siue extra illam dispensare super irregularitate subditorum, siue intra, siue extra Diocesim existentium, quiquid minus consideratè dixerit Riccius *tract. de iure personarum, lib. 5. cap. 16. n. 2.*

4. Ex supradictis infertur etiam si vera esset opinio quod Bulla Cæne non derogat huius Decreto Concilij, & non esse necessariam ad gaudendum tali facultate confessionem Sacramentalem: infertur inquam quod Episcopus Panormitanus Romæ existens possit absolue ab hæresi occulta, suum subditum existentem Panormi, vel Episcopus existens Panormi, absolue subditum existentem Romæ; & sic de omnibus aliis casibus.

RESOL. XI.

An Episcopus possit dispensare in suspensionibus, & irregularitatibus virtute Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. tantum in foro conscientia, & intra Diocesim?

Et an dicta facultas possit exerceri ab Episcopo erga suas subditos in absentia, & siue Episcopus, siue subditi sint extra Diocesim? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 116.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent Henriquez lib. 14. c. 20. num. 5. Auila de *conf. part. 7. disp. 10. dub. 6.* Vgolinus de *potest. Episc. c. 57. §. 2. n. 6.* Riccius in *praxi tom. 1. resol. 518. n. 7.* Alzedo in *praxi Episc. part. 2. c. 6. n. 42.* Rodriguez, Perez, & alij, asserentes Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam Diocesim virtute illius decreti, & eam dispensationem aiunt Perez, Alzedo, Riccius, & Vgolinus valere tantum pro foro interno.

2. Verum contrariam sententiam non minus probabilem esse existimo, quam tueretur nouissimè Ioan. Præpositus in 3. part. D. Thom. *quæst. 1. de conf. in com. dub. 14. num. 99.* & ante illum Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 12.* Nam Concil. Trident. illa verba, *in foro conf. & in diocesi sua*, non apponit in priori parte, in qua conceditur dispensandi potestas in irregularitatibus & suspensionibus; quare dicta facultas potest exerceri erga subditos suos ab Episcopo in absentia, & siue Episcopus, siue subditi sint extra diocesim, atque dispensatio non